

Nació i Aliances

written by Raimon Aguado i Barqué | 20 de gener de 2019

De tots els enganys i traïcions que els catalans hem sofert durant el transcurs de la nostra història de ben segur trobaríem un punt on tots els historiadors es posarien d'acord: la majoria foren causats pel fet d'haver seleccionat erròniament els nostres aliats.

Observant com el nacionalisme espanyol cada dia s'assembla més al que mai ha deixat de ser –repressor i falangista– com també la constatació del silenci de la Unió Europea (UE) davant la repressió de l'Estat espanyol sobre Catalunya, potser seria el moment de portar a terme i com a gran prioritat de país, un nou plantejament a l'hora de traçar nous camins diplomàtics els quals estiguessin centrats a establir noves i més segures aliances amb estats del continent europeu però també de fora. Cal advertir que amb aquesta proposta no vull pas insinuar que aquestes accions no s'estiguin duent a terme. Sabem que el Govern té contactes amb alguns estats europeus els quals han anunciat cert suport al procés. També sabem de la posada en marxa del Consell per la República, el qual pot ser un bon instrument per establir millors relacions diplomàtiques sense dependre del govern espanyol. Però no ens enganyem, fins ara els països que ens han donat suport no tenen gaire pes en un context europeu on governen les grans potències, i amb una UE on les nacions sense estat com la nostra queden eclipsades per les decisions dels principals grups polítics del Parlament Europeu –Partit Popular Europeu (PPE) i Aliança Progressista de Socialistes i Demòcrates (APSD)– partits els quals sumen la majoria de diputats a la cambra amb la capacitat de vetar o aprovar qualsevol decisió que vagi en contra o a favor dels principals interessos dels estats.

Objectiu: els Estats

Una nova via paral·lela per aconseguir noves aliances de més envergadura podria passar pel desplegament d'un altre front diplomàtic que no tingués res a veure amb l'estratègia de voler transformar la UE, sinó pel desenvolupament d'una nova iniciativa que prioritzés i enfortís la relació unilateral amb altres estats. I amb això no vull pas donar a entendre que l'estratègia diplomàtica del govern hagi estat en va fins al moment. Es té constància que s'han celebrat reunions i s'han presentat demandes davant l'Organització de les Nacions Unides (ONU) les quals han servit per internacionalitzar el conflicte. També s'ha interpellat a la UE així com s'han celebrat reunions i debats en parlaments d'alguns països els quals han aconseguit deixar en evidència les mancances democràtiques de l'Estat espanyol. Pel que fa a l'ONU, cal remarcar que la majoria de conflictes que ha tractat des de la seva creació el 1946 han estat a través de recomanacions fetes per l'Assemblea General. L'organització només pot dictaminar resolucions vinculants en casos en què es vegi alterada una amenaça a la pau o es detectin actes flagrants d'agressió, actes que en aquest cas serien valorats pel Consell de Seguretat i basant-se en la Carta de les Nacions Unides. És important recordar això perquè fins al moment s'han dictat una infinitat de recomanacions i resolucions però moltes no han estat mai admeses pels estats receptors. D'altres, han estat vetades per un dels cinc estats membres permanents (EUA, Xina, Regne Unit, França i Rússia) i en alguns casos fins i tot algun membre ha incomplert les seves pròpies resolucions.

D'aquesta manera, doncs, podem afirmar que els estats tenen en general més força diplomàtica que qualsevol organització internacional, ja que són aquests els que accepten atorgar una part de la seva sobirania per un bé comú compartit amb altres estats, sigui per aconseguir objectius polítics o econòmics. I és precisament per aquesta rellevància que té l'estat, on crec que el govern català no està a l'altura, perquè oblida

utilitzar tots els instruments i recursos dels quals disposa per tal d'aconseguir noves relacions amb altres estats que suposin tractes i aliances més segures, lleials i profitoses. Fins al moment, un té la sensació que tant els nostres governants com també la resta de partits polítics no s'adonen de com és de violent el sistema en el qual es basen els estats, de com les decisions d'estat sempre acaben passant per davant de qualsevol dret o valor universal. En altres paraules, dóna la sensació que el nostre govern peca d'ingenu en aquest tema. Una cosa és voler que el procés sigui pacífic, emulant altres moviments del passat com Mandela a Sud-àfrica o Ghandi a l'Índia, i del qual estarem tots d'acord que aquest és i ha de ser el camí. Però una altra de ben diferent és el càndid somni de convertir-nos en els precursors d'un nou canvi de model polític mundial, on el pacifisme i la democràcia –els quals no han existit mai i/o són imperfectes en un sistema mundial regit per la violència dels estats–, ens serveixin per aconseguir una independència que originii un gir ideològic que canviï la manera com aquests estats defensen els seus interessos. En la meua opinió, i salvant les comparacions, poca cosa ha canviat des que Maquiavel afirmava en el llibre *El Príncep* (1532) de com 'l'art de la guerra és un acte necessari per al qui mana'. I aquest art, avui dia, es tradueix en la manera com els estats usen el monopoli de la força i com aquests pacten els seus tractats i aliances entre si.

Concepte nacional

Si donem un cop d'ull als resultats electorals que s'han produït durant les últimes conteses electorals celebrades en el continent europeu, observem que el corrent euro-escèptic ha anat agafant cada vegada més força, no només a Europa sinó també arreu del món. Aquesta tendència es caracteritza per un augment del sentiment de pertinença i defensa nacional, encara que molts analistes polítics no només el titllen com un corrent nacionalista sinó també 'populista'. Aquest fenomen

sembla tenir l'origen en el descontentament d'una societat que veu perillar uns valors i costums occidentals, on les principals causes estan relacionades per la pèrdua de sobirania dels estats davant les organitzacions internacionals, el rebuig a la globalització i a la multiculturalitat, els efectes de la crisi econòmica o les polítiques dutes a terme en el control i regulació de la immigració. En la meua opinió, algunes d'aquestes preocupacions han estat abandonades per les esquerres els últims anys, probablement basant-se en la seva ideologia internacionalista i llibertària. Tot i això, aquesta renúncia tampoc sembla que hagi de servir per frenar un sistema de globalització que minva el poder de decisió dels governs, obligats a implementar mesures econòmiques austeres fruit d'unes polítiques neoliberals moltes vegades incompreses per una gran part de la societat que troba en la protecció dels interessos nacionals l'única resposta a totes aquestes agressions externes.

Pel que fa a la política catalana, observem que durant els últims anys els partits independentistes han protagonitzat junt amb el procés una batalla paral·lela per tal d'eixamplar el seu electorat, no només pels propis interessos de partit sinó també per intentar ampliar el vot independentista posant l'ull en un suposat referèndum vinculant pactat amb el govern espanyol, o també per intentar arribar a la franja del 50% de vot en unes hipotètiques eleccions autonòmiques. Tanmateix, aquesta lluita s'ha centrat principalment en la clivella ideològica dreta/esquerra guanyant la partida aquesta última, posició on els partits van entendre que s'hi concentrava el principal caudal de vot. Al meu entendre, el fet de posar tots els esforços i polítiques en la clivella ideològica ha anat creant un buit en la també important clivella nacional fent que aquest espai hagi quedat orfe parlamentàriament. I és precisament en aquest punt on es perden les oportunitats per obrir-nos més com a país. Si realment som una nació, no ens podem permetre desaprofitar cap camí, especialment a partir

d'ara on la voluntat dels estats i l'ús de la seva força poden esdevenir de vital importància. Val la pena donar un cop d'ull a l'activitat política dels nostres països veïns on no es pot descartar en absolut que en un futur pròxim el Front Nacional de Marie Le Pen pugui governar o incidir a França i VOX pugui tenir la clau per governar a Espanya. Si això passés, les polítiques que es podrien dur a terme contra Catalunya podrien ser molt més bel·ligerants de les que hem vist fins ara.

Dit això, i comprovant tant la tendència a l'alça del corrent nacionalista arreu d'Europa com també la constatació que a casa nostra els partits independentistes han abandonat (tant des de les seves sigles com des del seu programa) conceptes essencials de país com són el sentiment nacional, crec honestament que urgeix (i molt) una representació parlamentària que visualitzi aquest pensament. Un corrent que no només estigui en disposició de teixir contactes amb altres nacionalismes europeus, sinó també obert a traçar aliances amb altres estats d'ultramar, països forts i amb poder de coerció militar i econòmic com podrien ser els EUA, Israel o Rússia, per exemple. Una nova representació que pogués incidir en l'acció de govern per tal d'elaborar una diplomàcia més oberta, amb l'objectiu d'assolir nous contactes amb altres estats, siguin de la ideologia que siguin, i evitar caure en ximpleries com titllar de xenòfobs a tots els nacionalismes o bestieses com vetar la selecció d'Israel a Barcelona. Pel que fa a aquest últim punt, cal especificar que aquest comportament no es produeix d'una manera inconscient sinó que se'n pot extreure una estratègia. Sembla que la intenció del govern és la d'amagar tot tret nacionalista català a l'hora de negociar possibles tractes amb la UE per així desmarcar-se de cap comparació amb els nous nacionalismes euroescèptics abans esmentats. Però una cosa no treu l'altra, fixem-nos en països semblants al nostre on els partits polítics sobiranistes tenen sigles i programari nacionalista i no l'han abandonat com així sembla que passa a casa nostra: Escòcia (SNP), Euskadi (PNB) i Flandes (N-VA). En relació amb això, cal destacar també que no

tots els nacionalismes són iguals com tampoc no ho són tots els corrents polítics, cada país té la seva idiosincràsia i així queda reflectit en les seves lleis i constitucions. A més, tampoc és convenient ubicar el sentiment nacional solament en un costat de l'espectre ideològic, ja que aquest pertany a tot el poble, sigui de la ideologia que sigui. Per tant, el fet de generalitzar sobre els nacionalismes pot portar a una mala interpretació que acabi desembocant en un debat superficial i esbiaixat. Un bon exemple d'això és el nacionalisme català el qual a diferència del nacionalisme espanyol sempre ha estat antifeixista i antirepressiu des dels seus inicis, és per aquest motiu que no s'acaba d'entendre com per un acte de condescendència davant la UE s'hagi de renunciar a un corrent el qual ha estat present des de l'origen del catalanisme polític i, de la mateixa manera, ens manllevi les possibilitats d'obrir noves relacions diplomàtiques amb altres estats.

En conclusió, podem afirmar que hi ha un espai dins del catalanisme que no està representat al Parlament i que s'haurà de veure si tard o d'hora serà ocupat per algun partit polític, ja sigui mitjançant una renovació dels actuals o bé pel sorgiment d'una nova força. Sigui quin sigui el resultat, i atenint-nos a les tendències que s'han desenvolupat en els països europeus durant els darrers anys, no fa pensar que hagi de ser complicat que aquest nou corrent obtingui ràpidament representació. Tanmateix, el temps corre, i això pot ser un obstacle en un moment on sembla que les organitzacions internacionals estan cada vegada més erosionades i desprestigiades en favor dels estats. Cal tenir, doncs, molt present futurs escenaris violents: Espanya o França podrien deixar de complir certs tractats europeus per tal de defensar la seva integritat territorial i, com ja hem vist en altres escenaris, la UE no sembla estar en disposició d'interferir o d'obrir el meló de les independències regionals dins de les seves fronteres amb el consegüent desmembrament del territori. És per aquest motiu que és de vital importància traçar bones

aliances amb altres estats i aprofitar tots els espais i recursos polítics dels quals un govern disposa per tal d'aconseguir la sobirania real que la nació catalana mereix.